

IMBA GEL/AUXIII

Antoni Tàpies, acompanyat de Carme Alborch i J. F. Ivars, al claustre de la Universitat de València, l'octubre del 2003. A la seva esquerra, Ferran Mascarell, llavors regidor de l'Ajuntament de Barcelona.

Tots hem tingut motius per a dedicar mostres d'estima i admiració a la persona i l'obra d'Antoni Tàpies. Aquest "tots" inclou tota la comunitat catalana, perquè tant l'han pogut fer seu a València com a Palma, on el 1990 va ser investit doctor *honoris causa* per la Universitat de les Illes Balears.

La societat artística, cultural, intel·lectual i cívica valenciana el sent tan seu que fins i tot la consellera de Cultura, Lola Johnson, s'ha volgut afegir a la celebració litúrgica de l'elogi contundent motivat per la desaparició del pintor, i ha proclamat que "la mort de Tàpies mereix el millor dels homenatges".

Aquest homenatge tindrà lloc a l'Institut València d'Art Modern. A partir del dia 20 de febrer, l'IVAM mostrarà algunes de les 76 obres més significatives que pertanyen a la col·lecció d'un museu que compta amb obres d'un "mestre irrepetible", va dir la consellera.

La consellera va tenir interès a manifestar públicament que "la Generalitat Valenciana té l'enorme fortuna de posseir, a través de l'IVAM, un nucli

Estimacions compartides

La relació –artística, professional i cívica– d'Antoni Tàpies amb València ha estat especial. És un cas d'estimacions compartides.

importantíssim d'obres fonamentals en la trajectòria de Tàpies". De fet, va afegir, "quan va ser inaugurat l'IVAM per la reina el 1989, van ser mostrades dins de la sala dedicada a l'informalisme espanyol al costat d'altres de la seua col·lecció pròpia que ell va cedir".

Cal recordar que el 1992 l'IVAM li va dedicar una exposició retrospectiva, "Comunicació sobre el mur", que va constituir un vertader estudi sobre el seu vessant matèric. Així mateix, l'IVAM ha aportat les seves obres per a les grans exposicions internacionals de l'obra de l'artista.

La mort de Tàpies s'escau amb la

primera exposició individual de l'artista a Alacant. El flamant Museu d'Art Contemporani d'Alacant (MACA) inaugurava el proppassat 26 de gener (EL TEMPS, 31 de gener) l'exposició "Dual-s. Tàpies davant de Tàpies".

L'exhibició, que es podrà visitar fins el 15 d'abril, s'estructura per parelles, amb la idea de mostrar afinitats i distàncies entre obres separades pel pas del temps, però agermanades per la temàtica: la matèria i l'aire.

Per a la directora del MACA, era clau que la primera producció pròpia del museu fos la que dugués, "per fi", Tàpies a Alacant.

El Museu d'Art Contemporani d'Alacant exhibeix actualment la mostra "Dual-s. Tàpies davant Tàpies".

L'homenatge del 2003. Devien sentir-se envejosos de València, de l'estreta relació de Tàpies amb la ciutat de València. A les dotze del migdia del dissabte 25 d'octubre del 2003 es van aplegar al claustre de l'edifici de la Nau de la Universitat de València nombrosos artistes i admiradors de Tàpies amb la intenció d'homenatjar-lo, amb motiu del seu vuitantè aniversari.

La nit anterior s'inaugurava a la sala d'exposicions de la universitat la mostra "Certeses sentides". I a la Sala Thesaurus trenta artistes van retre homenatge a l'artista, en un acte emmarcat dins dels Premis Octubre. Els de més anomenada: Alfaro, Perejaume, Hernández Pijuan, Genovés, Amat, Bechtold, Guinovart, Heras, Evru, Llana, Miró, Pastor, Calvo, Amigó, Aguilar i Ràfols-Casamada, entre més, proclamaven a una sola veu: tots som deixebles de Tàpies.

La majoria de quadres, deia Ricard Huerta (EL TEMPS, 26 d'octubre del 2003), remetien a la iconografia i a les simbologies pròpies de "l'alquimista de l'esperit": creus, lletres, gestos gràfics peus i mans... Però també s'hi respiraven més constants potenciades per l'obra de Tàpies, especialment el compromís històric i social i el llenguatge de la transgressió.

L'acte del paranimfi va ser cívic i acadèmic. Carme Alborch, diputada i ex-ministra de Cultura i ex-directora de l'IVAM, va qualificar l'artista de "veritable amplificador de la consciència".

El professor i crític d'art Romà de la Calle va destacar la lluita de Tàpies en defensa de les llibertats, tant individuals com col·lectives, i va recordar que "el nostre personatge més universal" és un

"home que ha instal·lat en el museu imaginari de cadascun de nosaltres les seues descobertes".

Finalment, J. F. Yvars es va decantar per la "continguda emotivitat del discurs de Tàpies".

Yvars va evocar que ja parlava de l'artista als seus alumnes universitaris, els anys 70, al mateix recinte del paranimfi quan l'espai va ser convertit en aula

ELISA GIL GARDUÍ

Eliseu Climent rep un visitant il·lustre, Antoni Tàpies, a l'antic El Siglo, en plena reconversió cap a l'edifici dels Octubre. Tàpies i la dona, Teresa Barba, passegen davant l'edifici. Era l'octubre del 2003.

provisional en un moment de renovació de l'edifici. Que ja llavors va destacar la seva grandesa, tant pel fet que "una gran obra d'art es percep de seguida" com per la seva "presència inquietant".

Finalment, va afirmar que Tàpies era un dels pocs barcelonins que de "sempre havia sabut comprendre la complexa catalanitat de València". Per això, de segur que l'artista va comprendre que la Universitat de València –a diferència de la de les Illes Balears– desaprofités l'ocasió de nomenar-lo doctor *honoris causa*. La negativa no honora gaire la institució que porta el nom de la ciutat segurament relacionada més estretament amb Tàpies, després de la de Barcelona.

Tenim la relació de Tàpies –clau– amb l'IVAM, però també hi ha hagut més mostres de l'estima valenciana per Tàpies. L'any 2006 la Sala Parpalló de la Diputació de València va exhibir trenta peces de l'artista, la majoria de les quals inèdites, amb pintures, escultures i obra gràfica. L'exposició –amb Arnau Puig de comissari– tenia la peculiaritat que exhibia obra en poder de col·leccionistes privats de València i de Barcelona.

La coordinadora de l'exposició, Alcía Ventura, va dir que entre els col·leccionistes que hi participaven hi havia cinc valencians: "En aquesta ciutat hi ha molta afició per Tàpies i molta gent amb obra seva."

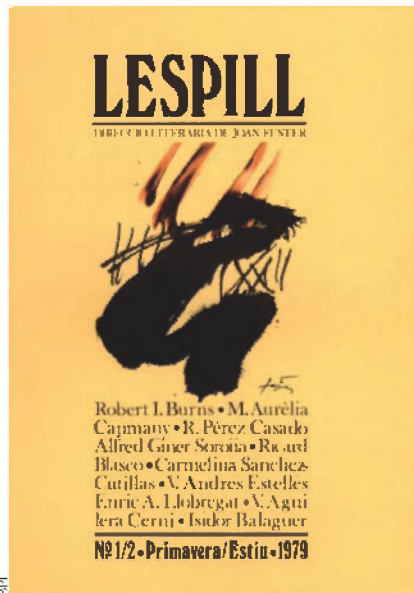
Una de les peces més espectaculars era *Llibre*, una escultura de bronze de 1987, propietat de Víctor Bloch, que es podia veure per primera vegada en un espai públic.

També hi destacaven peces gràfiques, com la *Suite Catalana*, una sèrie d'aiguaforts. "En aquesta sala hi ha un cant, un crit de Tàpies davant d'aquest món, que adquireix diferents significats segons qui l'escolti", va manifestar Arnau Puig.

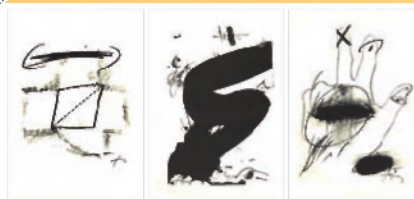
Aquell 2006 feia 25 anys que la Sala Parpalló havia obert les portes, amb una exposició de Joan Miró.

Galeria Punto. I, pel que fa a les sales d'art privades, es destaca la Galeria Punto, on Tàpies va exposar set vegades, entre el 1975 i el 2000.

La directora de la galeria, Amparo Zaragoza, recorda especialment la segona, del 1979, perquè hi va assistir l'artista.

314

Coberta de *L'Espill* i els restants originals que il·lustren el primer número de la publicació.

"Ens havien dit –comenta Amparo Zaragoza– que Tàpies era molt tímid i que li feia por el contacte amb la gent. I que, per tant, reservàrem un despatx perquè s'hi poguera tancar. Però no va servir de res, perquè va venir-hi tanta gent que va

314

Com més llibres de 314, *El nacionalisme que ve*, d'Antoni Vives, exhibeix una obra original de Tàpies a la coberta.

omplir la sala de gom a gom i no s'hi va poder moure, entre la gentada. Tothom li demanava que li signara catàlegs."

Tàpies va aprofitar l'estada a València per a visitar Joan Fuster a Sueca, amb la galerista. I també per a entrevistar-se amb Josep Renau.

Aquell 1979 va ser especialment triomfal per a Antoni Tàpies. El seu nom i la seva obra s'imposen. El llibre *Memòria Personal* rep els premis Ciutat de Barcelona i Pablo Antonio Olavide. És elegit membre honorari de l'Akademie der Künste, a Berlín. Obre l'exposició retrospectiva itinerant a Karlsruhe (Badischer Kunstverein) i Linz (Neue Galerie der Stadt Linz), amb motiu de la qual Andreas Franzke i Michael Schwarz publiquen la monografia *Antoni Tàpies. Werk und Zeit*. Participa en les exposicions "European Dialogue" –en el marc de la 3a Biennial de Sydney– i "Soft-art. Weich und Plastisch", a la Kunsthaus de Zuric. I, a més de la de València, fa exposicions individuals a Ciutat de Mèxic, Amsterdam, Barcelona, Colònia, Miami, Girona, Stuttgart i París.

L'acceptació comercial de l'obra de Tàpies ha estat molt bona, de sempre, diu Amparo Zaragoza. "Mai no ha anat malament. L'hem treballat sempre. I ara, amb la desaparició de l'artista, hi haurà una pujada."

Petició a les Corts valencianes.

Una altra mostra de l'estima valenciana per Tàpies. Dimecres de la setmana passada, dia 8, el grup parlamentari Compromís va registrar una proposició no de llei a les Corts valencianes en què insten el reconeixement, a títol pòstum, de la figura d'Antoni Tàpies i Puig per la seva contribució a l'art i la cultura universal.

Segons que ha assenyalat la portaveu adjunta de Compromís, Mònica Oltra, "Antoni Tàpies mereix el reconeixement del parlament valencià perquè és considerat internacionalment com un dels grans artistes del segle XX i, en conseqüència, les seues obres han estat exposades als més prestigiosos museus del món". "En l'obra d'Antoni Tàpies –afegeix la diputada– han estat sempre presents els esdeveniments polítics i socials, i el seu compromís polític contra la dictadura franquista s'ha reflectit en les seues obres dels anys 60 i 70, d'evident caràcter de denúncia i protesta."

EL TEMPS

La mort d'Antoni Tàpies significa la desaparició de l'últim gran referent de l'avantguarda de postguerra. Els crítics i estudiosos de l'art han destacat que la plasmació dels seus desigs, pensaments i compromís han transcendit la seva obra, de la qual s'ha valgut com a altaveu, però mai no ha defugit de fer-los conviure amb la seva vivència quotidiana.

Al llarg de la seva carrera, recorda Compromís, ha rebut nombrosos premis i distincions, entre els quals es destaquen el premi de la Fundació Wolf de les Arts (1981), la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya (1983), el premi Príncep d'Astúries de les Arts (1990), la Medalla Picasso de la UNESCO (1993) i el Premi Velázquez d'Arts Plàstiques (2003).

Aquesta iniciativa del grup Compromís també proposa que les Corts valencianes traslladin el reconeixement a la família i als amics de l'artista, a la Fundació Antoni Tàpies i als governs de la Generalitat de Catalunya i d'Espanya.

Una amistat especial. Si les Corts valencianes han de traslladar el seu reconeixement als amics de l'artista i, especialment, als valencians, hauran d'enviar-ne un de molt especial a l'edifici dels Octubre. La tasca cívica del pintor va nuar llaços estrets d'amistat amb l'editor i promotor cultural Eliseu Climent, fins al punt que en una ocasió el pintor va acceptar, excepcionalment, de formar part d'un jurat de poesia. Va ser el 1976, quan el va obtenir Marc Granell amb *Camí llarg*.

ACTIV

Les dues obres que l'artista va cedir a Acció Cultural del País Valencià, el 1974 i el 2007, amb l'objectiu d'ajudar a pagar diverses multes.

També es va mostrar interessat a visitar les obres de conversió de l'antic El Siglo en l'Octubre Centre de Cultura Contemporània.

L'any 1979, Antoni Tàpies va voler col·laborar amb la fundació de la revista *L'Espill*. És a dir, col·laborar amb l'editor, Eliseu Climent, i el director de la publicació, Joan Fuster. I així la revista naixia il·lustrada, des de la portada, amb quatre obres originals de l'artista. Més obres de Tàpies han servit per a il·lustrar cobertes dels llibres de 3i4.

Eliseu Climent ja havia copsat la generositat del pintor anys abans, quan va cedir una obra seva per a pagar, a través

de reproduccions numerades, el mig milió de pessetes que el 1974 el governador civil Oltra Moltó va imposar als Premis Octubre perquè s'hi havia cantat "La Internacional".

L'operació, malauradament, es va haver de repetir. L'octubre del 2007, Tàpies va cedir una altra obra original seva a la campanya contra el tancament de les emissions de TV3 a València perquè se'n venguessin les reproduccions a deu euros i, així, es pogués pagar la multa imposada a Acció Cultural del País Valencià per part de la Generalitat Valenciana.

Lluís Bonada